

Prof. dr hab. med. Jarosław Reguła
Klinika Gastroenterologii, Hepatologii i
Onkologii Klinicznej CMKP
Centrum Onkologii – Instytut
ul Roentgena 5
02-784 Warszawa

Warszawa, dnia 30 kwietnia 2018

RECENZJA

rozprawy doktorskiej lekarz medycyny Karoliny Waszczuk „Czynna profilaktyka chorób infekcyjnych oraz ocena częstości występowania zakażeń wirusem zapalenia wątroby typu B i wirusem zapalenia wątroby typu C, u pacjentów z nieswoistymi zapaleniami jelit”

Rozprawa doktorska oparta jest o spójny tematycznie poniższy cykl trzech publikacji:

1. Karolina Waszczuk, Ewa Waszczuk, Leszek Szenborn.: Can we better protect patients with inflammatory bowel disease against infections - patient attitude and personal immunization knowledge. Acta Gastroenterol Belg 2018;81:257-261.
IF: 0.630. Pkt. MNiSW/KBN: 15.000
2. Karolina Waszczuk, Ewa Waszczuk, Agata Mulak, Leszek Szenborn, Leszek Paradowski.: A 'cocoon immunization strategy' among patients with inflammatory bowel disease. Eur J Gastroenterol Hepatol 2015;27:249-253.
IF: 2.093. Pkt. MNiSW/KBN: 20.000
3. Ewa Waszczuk, Karolina Waszczuk, Agata Mulak, Leszek Paradowski.: Inadequate seroprotection against hepatitis B virus and one detected case of hepatitis C virus infection among patients with inflammatory bowel disease.
Eur J Gastroenterol Hepatol 2016;28:628-632.
IF: 1.968. Pkt. MNiSW/KBN: 20.000

Praca doktorska została wykonana w Klinice Pediatrii i Chorób Infekcyjnych Uniwersytetu Medycznego im Piastów Śląskich we Wrocławiu po kierunkiem prof. dr hab. med. Leszka Szenborna. Łączna punktacja cyklu wynosi 4,691 punktów IF oraz 55 pkt MNiSW/KBN.

Ogólnym celem przedstawionej do oceny rozprawy była ocena ochrony przed zakażeniami chorych z nieswoistymi zapaleniami jelit poprzez stosowanie szczepień u samych chorych lub, w tzw. strategii kokonu, u domowego otoczenia chorych. Dodatkowo zamierzano ocenić częstość zakażeń WZW B i WZW C w grupie pacjentów z NZJ oraz przeanalizować czynniki wpływające na podejmowanie negatywnych decyzji o niepoddaniu siebie lub rodziny zalecanym szczepieniom.

W kolejnych publikacjach Doktorantka dostarczyła unikalnych danych liczbowych dotyczących chorych z NZJ, w wielu przypadkach po raz pierwszy w światowej literaturze medycznej lub w literaturze medycznej pochodzącej z Polski i Europy Środkowo-Wschodniej na temat:

- zaszczepienia pacjentów z NZJ zgodnie z obowiązującym programem szczepień ochronnych oraz specjalistycznymi rekomendacjami
- czynników wpływających na brak szczepienia i decyzje o rezygnacji lub zaniechaniu szczepienia pacjentów z NZJ
- stopnia realizacji strategii kokonu wśród pacjentów z NZJ poprzez ocenę stopnia zaszczepienia dzieci mieszkających z pacjentami z NZJ
- częstości występowania zakażeń WZW B i WZW C u pacjentów z NZJ
- rozkładu stężeń poszczepiennych przeciwciał zabezpieczających przeciwko WZW B w populacji chorych z NZJ

1. Ocena merytoryczna

a) Na nieswoiste choroby zapalne jelita (chorobę Leśniowskiego-Crohna i na wrzodziejące zapalenia jelita grubego) choruje w Polsce ponad 50 000 osób. Sześćdziesiąt procent z tych osób było, jest lub będzie poddawana leczeniu immunosupresyjnemu w różnych postaciach, które zwiększa ryzyko chorób infekcyjnych mających cięższy lub powikłany przebieg w porównaniu do osób bez immunosupresji i które zwiększa ryzyko reaktywacji zakażeń utajonych. Jednocześnie obserwujemy zjawisko w wielu populacjach (nie tylko polskiej), braku wiedzy, lekceważenia lub jawnej wrogości (ruchy antyszczepionkowe) przeciwko stosowaniu szczepień ochronnych – co w wypadku osób poddawanych leczeniu immunosupresyjnemu jest szczególnie ważne. Dane na temat zachowań pacjentów oraz stopnia wyszczepiania w tej grupie chorych – są bardzo skąpe. Dlatego podjęcie przez Doktorantkę tego bardzo ważnego tematu jest bardzo trafne i oryginalne.

b) Uzyskane wyniki są niezwykle ważne, przede wszystkim dlatego, że pokazują fatalny poziom świadomości na temat szczepień, oraz negatywny stosunek do szczepień w grupie osób i rodzin osób zagrożonych powikłaniami infekcyjnymi. Uzyskane dane mogą mieć i miejmy nadzieję, że będą mieć, wpływ na praktykę medyczną w kraju i spowodują podjęcie działań praktycznych, promocyjnych dla tego typu działań. Doktorantka wykazała na przykład, że pacjenci na NZJ mają BŁĘDNE lub niepełne informacje na temat szczepień ochronnych. Takie dane MUSZA spowodować nasilenie działań edukacyjnych i promocyjnych przez lekarzy każdego typu w tym lekarzy POZ i lekarzy specjalistów gastroenterologów. Doktorantka także dostarczyła danych na temat realizacji strategii kokonu, która powinna być promowana i stosowana w rodzinach osób z NZJ. Dane na ten temat są unikalne w skali światowej i zasługują na omawianie oraz dalsze działania promujące. Dane te mogą być też podstawą do podjęcia randomizowanych badań klinicznych oceniających efektywność tego typu działania, co dostarczyłoby dodatkowych argumentów. Dodatkowa praktyczną wartością cyklu prac doktorskich jest ocena realizacji zaleceń towarzystw zajmujących się NZJ na temat konieczności oceny wykonywania badań serologicznych w kierunku WZW B i WZWC u każdego chorego z nowo rozpoznanym NZJ oraz sprawdzanie stężenia przeciwciał poszczepiennych anty HBs i ewentualną koniecznością podania dawki przypominającej.

c) Rozprawa Doktorska lek med. Karoliny Waszczuk jest przygotowana perfekcyjnie pod względem formalno-językowym, stylistycznym i interpunkcyjnym. Nie zauważyłem żadnych niedociągnięć pod tym względem

2. Ocena metodologiczna

a) Piśmiennictwo zaprezentowane w egzemplarzu dostarczonym mi do oceny jak i w trzech oryginalnych doniesieniach zawiera najnowsze pozycje literaturowe, jest dobrze dobrane i świadczy o osiągniętej przez Doktorantkę umiejętności wykorzystywania materiałów źródłowych do analizy swoich danych i porównywania ich z innymi punktami odniesienia.

b) Doktorantka, co stwierdzam z dużą przyjemnością, posiada umiejętność trafnego i precyzyjnego formułowania problemów i hipotez. Zapoznanie się z Rozprawą Doktorską stanowiło przyjemność, dzięki właśnie umiejętności precyzyjnego formułowania myśli Doktorantki

c) Metody i narzędzia badawcze zostały prawidłowo dobrane do celów Rozprawy Doktorskiej. Doktorantka chciała zapoznać się z faktami na temat szczepień w grupie chorych

z NZJ oraz z opiniami chorych na temat roli szczepień i poznać opinie tych chorych, którzy nie poddali szczepieniom siebie lub swoich bliskich. Jedynym narzędziem do tego typu badań są oczywiście badania ankietowe. Można sobie oczywiście wyobrazić lepsze narzędzia badawcze – takie jak np. rejestry medyczne chorób z NZJ. O ile mi jednak wiadomo dostępne rejestry np. Rejestr Choroby Crohna – nie zbiera tego typu informacji. Nie jestem też pewien czy w NFZ są dostępne informacje na temat szczepień ochronnych w subpopulacjach chorych. Biorąc pod uwagę moje doświadczenie osobiste – pozyskiwanie takich danych jest b trudne, jeśli nie niemożliwe. Można także wyobrazić sobie inny dobór chorych do badań, nie obciążony wadą preselekcji. Czyli na przykład – wylosowanie reprezentatywnej i większej grupy z chorych NZJ (a nie tylko tych hospitalizowanych w jednym ośrodku) – oraz dotarcie do nich z badaniem ankietowym, ale podejrzewam, że w obecnej dobie ochrony danych osobowych byłoby to niemal niemożliwie. Wobec powyższego uważam i zgadzam się za Doktorantką, że wybrała metodykę badań jedyna realistycznie dostępną dla swoich badań.

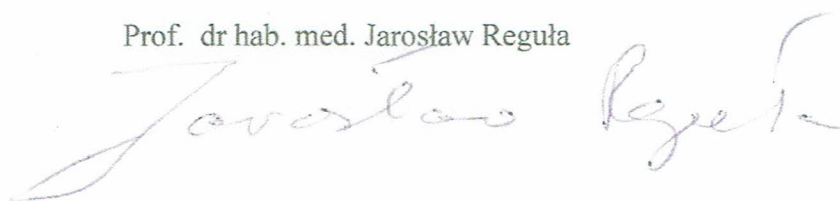
d) Układ pracy i struktura podziału treści są jasne, przejrzyste i można powiedzieć perfekcyjne. Rozprawa zawarta jest na 57 stronach (w tym zawarte są reprinty cyklu publikacji). Składa się z typowych rozdziałów: Wprowadzenia, Założeń i celów pracy, Reprintów cyklu doktorskiego oraz Wniosków. Dodatkowo dostępna jest Bibliografia (56 właściwie dobranych pozycji) oraz Streszczenie.

3. Wniosek końcowy

Rozprawa doktorska lek med. Karoliny Waszczuk stanowi ważny wkład w wiedzę na temat zagrożeń chorobami zakaźnymi u chorych z nieswoistymi zapaleniami jelit oraz dostarcza niezwykle istotne dane na temat wiedzy i stosunku do szczepień ochronnych wśród chorych na nieswoiste zapalenia jelit oraz wśród ich rodzin. Rozprawa doktorska i stanowiący jej cześć cykl publikacji ma bardzo ważny aspekt praktyczny dla nauki nie tylko w Polsce ale na świecie z ważnymi aspektami praktycznymi, które można nazwać „practice changing research”

Wobec powyższego Rozprawę Doktorską oceniam jako bardzo wartościową, w wielu aspektach pionierską i spełniającą wszystkie warunki pracy doktorskiej. Dlatego przedkładałam wniosek o dopuszczenie lekarz Karoliny Waszczuk do dalszych etapów przewodu doktorskiego oraz wnioskuję o wyróżnienie.

Prof. dr hab. med. Jarosław Reguła

30.04.2019